

ΣΤΕ 1979/2017 [Απόρριψη μελέτης για την Π.Π.Ε.Α. έργου διευθέτησης τμήματος ρέματος]

Περίληψη

-Ο καθορισμός της οριογραμμής ρέματος, επαγόμενος απαγορεύσεις δόμησης και άλλων χρήσεων γης, φέρει κανονιστικό χαρακτήρα και μπορεί, κατά συνέπεια, να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως. Η οριοθέτηση των ρεμάτων πρέπει να γίνεται με προεδρικό διάταγμα, όταν αυτά ευρίσκονται σε οικισμούς ή περιοχές εντός ή εκτός σχεδίου, που, λόγω του χαρακτήρα τους, χρήζουν ιδιαίτερης προστασίας, όπως είναι, μεταξύ άλλων, τα δάση, οι δασικές εκτάσεις, τα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, τα ευαίσθητα οικοσυστήματα, οι περιοχές ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος και οι υπαγόμενες σε ειδικό καθεστώς προστασίας περιοχές.

-Η αιτιολογία ότι η έκταση επί της οποίας θα κατασκευάζονται τα έργα, διευθέτησης του ρέματος φέρει δασικό χαρακτήρα, είναι σύμφωνη με το άρθρο 4 παρ. του ν. 1650/1986, ως ίσχυε μετά την τροποποίηση με το ν. 3010/2002, που επιβάλλει τη συνεκτίμηση της "περιβαλλοντικής ευαισθησίας" της περιοχής κατά τη διενέργεια της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης, και στηρίζει νομίμως και αυτοτελώς την απόρριψη της προμελέτης για την εκτέλεση του προπεριγραφέντος έργου. Εφόσον η επίδικη έκταση διαθέτει, όπως βεβαιώνει η Δασική Υπηρεσία, τα οριζόμενα στην ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 24 του Συντάγματος και στις διατάξεις του ν. 998/1979 χαρακτηριστικά, δεν στερείται δασικού χαρακτήρα από το γεγονός και μόνο ότι δεν έχει εκδοθεί πράξη χαρακτηρισμού της ως τέτοιας και συνεπώς, εξακολουθεί να προστατεύεται ως δασική έκταση.

Πρόεδρος: Αθ. Ράντος

Εισηγητής: Μ. Σωτηροπούλου

Βασικές Σκέψεις

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται παραδεκτώς η ακύρωση της απόφασης 4447/8.6.2010 του Γενικού Διευθυντή της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, με την οποία απερρίφθη μελέτη για την Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και Αξιολόγηση (Π.Π.Ε.Α.) του έργου «Διευθέτηση ενός τμήματος ρέματος στο Δ. Δ. Ασβεστοχωρίου του Δήμου Χορτιάτη όμορα της ιδιοκτησίας Διαμαντή Μασούτη».
3. Επειδή, με τις διατάξεις του ν. 1650/1986 (Α' 160) θεσπίσθηκαν, ενόψει και της συνταγματικής προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, κανόνες αναφερόμενοι στις προϋποθέσεις και τη διαδικασία για την έγκριση της εγκατάστασης δραστηριοτήτων ή της εκτέλεσης έργων από τα οποία επαπειλούνται δυσμενείς επιπτώσεις για το

περιβάλλον. Οι διατάξεις του ν. 1650/1986 τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με το ν. 3010/2002 (Α΄ 91), με το άρθρο 1 του οποίου παρασχέθηκε εξουσιοδότηση προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων για την κατάταξη των δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε τρεις κατηγορίες, καθεμία από τις οποίες μπορεί να κατατάσσεται, περαιτέρω, σε υποκατηγορίες, καθώς και σε ομάδες κοινές για όλες τις κατηγορίες, ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον (παρ. 1), και ορίσθηκε ότι η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει έργα και δραστηριότητες που, λόγω της φύσης, του μεγέθους ή της έκτασής τους είναι πιθανό να προκαλέσουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον (παρ. 2). Με το άρθρο 2 του ίδιου ν. 3010/2002 αντικαταστάθηκε το άρθρο 4 του ν. 1650/1986 και ορίσθηκε ότι για την πραγματοποίηση νέων έργων ή δραστηριοτήτων απαιτείται η έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος (παρ. 1α), ότι με τη σχετική απόφαση τίθενται προϋποθέσεις, όροι και περιορισμοί (παρ. 1β), καθώς και ότι η απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση των διοικητικών πράξεων που απαιτούνται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας (παρ. 1γ). Με τις ίδιες διατάξεις ορίσθηκε ότι για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων πρέπει να τηρείται, αφενός μεν, η διαδικασία της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης του προτεινόμενου έργου και η δημοσιοποίηση της θετικής γνωμοδότησης ή της αρνητικής απόφασης της αρμόδιας αρχής επί της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης, αφετέρου δε, η διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή, κατά περίπτωση, περιβαλλοντικής έκθεσης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5 του ίδιου νόμου (άρ. 4 παρ. 1δ του ν. 1650/86, όπως αντικαταστάθηκε). Κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του νόμου, για νέα έργα ή τη μετεγκατάσταση, τον εκσυγχρονισμό, την επέκταση ή τροποποίηση των υφισταμένων έργων της πρώτης κατηγορίας, εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, απαιτείται η υποβολή αίτησης, συνοδευόμενης από προμελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, και η αρμόδια αρχή προβαίνει σε προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση της πρότασης και σε διατύπωση σχετικής γνωμοδότησης ως προς τη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία, τα γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά, τη χρήση των φυσικών πόρων, τη συσσωρευτική δράση με άλλα έργα, την παραγωγή αποβλήτων, τη ρύπανση και τις οχλήσεις, καθώς και τον κίνδυνο ατυχημάτων (βλ. παρ. 6α του άρθ. 4 του ν. 1650/86, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3010/2002). Σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις, κατά τη διενέργεια της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης λαμβάνονται υπόψη οι γενικές και ειδικές κατευθύνσεις της χωροταξικής πολιτικής, η περιβαλλοντική ευαισθησία της περιοχής, τα επιμέρους χαρακτηριστικά των ενδεχομένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τα οφέλη για την εθνική οικονομία, την εθνική ασφάλεια και τη δημόσια υγεία, καθώς και οι θετικές επιπτώσεις του έργου στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον (βλ. παρ. 6β της ίδιας διάταξης). Μετά την ολοκλήρωση της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης της πρότασης και, εφόσον η διατυπωθείσα σχετικώς

γνωμοδότηση είναι θετική, καλείται ο ενδιαφερόμενος ιδιώτης ή φορέας να υποβάλει μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (παρ. 6γ του άρ. 4 του ν. 1650/86, όπως αντικαταστάθηκε). Αντιθέτως, αν η Υπηρεσία γνωμοδοτήσει αρνητικώς επί της μελέτης, κωλύεται η περαιτέρω πρόοδος της διαδικασίας και η αρνητική επί της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης του έργου πράξη φέρει εκτελεστό χαρακτήρα (ΣτΕ 3012/2015). Περαιτέρω, σύμφωνα με την ΚΥΑ Η.Π. 15393/2332/2002 (Β´ 1022), τα αντιπλημμυρικά έργα και έργα διευθέτησης της ροής των υδάτων περιλαμβάνονται κατά βάση στη 2η Υποκατηγορία της 1ης Κατηγορίας της 2ης Ομάδας του Παραρτήματος 1 (υπό στοιχείο 8). Εξάλλου, με την ΚΥΑ Η.Π. 11014/703/Φ.104/2003 «Διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (Π.Π.Ε.Α.) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο.) ...» (Β´ 332) προβλέπεται η διαδικασία προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τα έργα και τις δραστηριότητες της υποκατηγορίας 2 της πρώτης κατηγορίας, η οποία περιλαμβάνει την υποβολή, ενώπιον της αρμόδιας Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της οικείας Περιφέρειας, προμελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων τύπου II, ως προς την οποία διατυπώνεται θετική γνωμοδότηση ή αρνητική απόφαση (άρθρο 6 - βλ. ΣτΕ 4901/2013).

4. Επειδή, ουσιώδες στοιχείο του προστατευόμενου φυσικού περιβάλλοντος, κατά το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος, αποτελούν τα ρέματα, με τα οποία συντελείται κυρίως η απορροή των πλεοναζόντων υδάτων της ξηράς προς τη θάλασσα. Εκτός, όμως, από τη λειτουργία αυτή, τα ρέματα αποτελούν φυσικούς αεραγωγούς, μαζί δε με την χλωρίδα και πανίδα αυτών είναι οικοσυστήματα με ιδιαίτερο μικροκλίμα που συμβάλλουν πολλαπλώς στην ισορροπία του περιβάλλοντος. Ως εκ τούτου, τα ρέματα πρέπει να διατηρούνται στη φυσική τους κατάσταση και απαγορεύονται επεμβάσεις που θίγουν την κατά τα ανωτέρω λειτουργία τους (ΣτΕ 2591/2005 7μ. κ.α.).

5. Επειδή, εξάλλου, στο άρθρο 6 του ν. 880/1979 (Α´ 58), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 3010/2002 (Α´ 91), ορίζονται τα εξής: «1. Τα υδατορέματα (μη πλεύσιμοι ποταμοί, χείμαρροι, ρέματα και ρυάκια), που βρίσκονται εντός ή εκτός ρυμοτομικού σχεδίου ή εντός οικισμών που δεν έχουν ρυμοτομικό σχέδιο, οριοθετούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Η οριοθέτηση συνίσταται στον καθορισμό και επικύρωση των πολυγωνικών γραμμών εκατέρωθεν της βαθιάς γραμμής του υδατορέματος, οι οποίες περιβάλλουν τις γραμμές πλημμύρας, τις όχθες, καθώς και τα τυχόν φυσικά ή τεχνητά στοιχεία, που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του υδατορέματος. Ο κατά τα ανωτέρω καθορισμός μπορεί να γίνεται και σε τμήματα μόνο των υδατορεμάτων. Στην περίπτωση αυτή η τεχνική έκθεση της επόμενης παραγράφου συνοδεύεται από υδρολογικά, υδραυλικά και περιβαλλοντικά στοιχεία ή μελέτες για το συνολικό μήκος του υδατορέματος. 2. Για την κατά τα ανωτέρω οριοθέτηση απαιτούνται: I. Οριζοντιογραφικό και υψομετρικό τοπογραφικό διάγραμμα αποτύπωσης του υδατορέματος σε κατάλληλη κλίμακα και εξαρτώμενο από το τριγωνομετρικό δίκτυο της περιοχής που συντάσσεται με μέριμνα: α) ... II. Τεχνική Έκθεση που συνοδεύεται από υδρολογικά, υδραυλικά και περιβαλλοντικά στοιχεία ή μελέτες βάσει των οποίων προτείνονται οι οριογραμμές

του υδατορέματος στο ανωτέρω τοπογραφικό διάγραμμα. ... 3.α. Ο καθορισμός των οριογραμμών γίνεται στο τοπογραφικό διάγραμμα της προηγούμενης παραγράφου από τις Υπηρεσίες της παραγράφου αυτής, ύστερα από γνώμη του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία παρέχεται μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από τη σχετική πρόσκληση ή και χωρίς τη γνώμη αυτή ύστερα από πάροδο άπρακτης της παραπάνω προθεσμίας. β. Η επικύρωση του καθορισμού γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας και στην περίπτωση που το τοπογραφικό διάγραμμα συντάχθηκε με μέριμνα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Η απόφαση αυτή συνοδεύεται από το τοπογραφικό διάγραμμα του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου σε σμίκρυνση και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στις περιπτώσεις έγκρισης τροποποίησης σχεδίου η επικύρωση μπορεί να γίνεται με τη διοικητική πράξη έγκρισης τροποποίησης του σχεδίου. 4. ... ». Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, ερμηνευόμενες ενόψει και του άρθρου 24 του Συντάγματος, προκειμένου να λάβουν χώρα επιτρεπόμενες επεμβάσεις, απαιτείται να έχει προηγουμένως διενεργηθεί η κατά την ανωτέρω ειδική διαδικασία αποτύπωση και ο καθορισμός της οριογραμμής των ρεμάτων, κατά τρόπον ώστε η επέμβαση να γίνεται ενόψει και του δεδομένου ύπαρξης του ρέματος και της επιτελούμενης λειτουργίας του (ΣτΕ 574/2012 7μ., 899/2011 7μ. κ.α.). Η οριοθέτηση γίνεται επί τοπογραφικού και υψομετρικού διαγράμματος κατάλληλης κλίμακας και κατόπιν ειδικής μελέτης, υδρογεωλογικής και υδραυλικής, η οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη και τη λειτουργία του ρέματος ως οικοσυστήματος και αποσκοπεί στην αποτύπωση της φυσικής του κοίτης, η οποία δεν πρέπει να περιορίζεται στην πραγματική κατάσταση της κοίτης, που ενδέχεται να έχει διαμορφωθεί και κατόπιν αυθαίρετων επιχώσεων ή άλλων ανθρώπινων επεμβάσεων. Εξάλλου, τμηματική οριοθέτηση ρέματος επιτρέπεται αν δικαιολογείται από ειδικούς λόγους και υπό τον όρο ότι στις οικείες μελέτες έχουν ληφθεί υπόψη στοιχεία που αφορούν το σύνολο του ρέματος (ΣτΕ 1602/2016). Περαιτέρω, ο καθορισμός της οριογραμμής ρέματος, επαγόμενος απαγορεύσεις δόμησης και άλλων χρήσεων γης, φέρει κανονιστικό χαρακτήρα (ΣτΕ 849/2016 κ.α.) και μπορεί, κατά συνέπεια, να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως. Τέλος, όπως έχει κριθεί (ΣτΕ 1492/2013 7μ., 4494/2009 7μ., 1242/2008 7μ.), η οριοθέτηση των ρεμάτων πρέπει, σύμφωνα με τα άρθρα 43 παρ. 2 και 24 του Συντάγματος, να γίνεται με προεδρικό διάταγμα, όταν αυτά ευρίσκονται σε οικισμούς ή περιοχές εντός ή εκτός σχεδίου, που, λόγω του χαρακτήρα τους, χρήζουν ιδιαίτερης προστασίας, όπως είναι, μεταξύ άλλων, τα δάση, οι δασικές εκτάσεις, τα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, τα ευαίσθητα οικοσυστήματα, οι περιοχές ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος και οι υπαγόμενες σε ειδικό καθεστώς προστασίας περιοχές.

6. Επειδή, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η αιτούσα εταιρεία απέκτησε, το έτος 2007, ακίνητο έκτασης 1.413 τ.μ., που βρίσκεται στο Δημοτικό Διαμέρισμα Ασβεστοχωρίου του Δήμου Χορτιάτη Θεσσαλονίκης και συνορεύει, σε πλευρά 34,06 μέτρων, με ρέμα οριοθετηθέν με την απόφαση

07/2562/18.3.2004 του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης [Ν.Α.] Θεσσαλονίκης. Η αιτούσα υπέβαλε την από Φεβρουαρίου 2008 “Τεχνική Έκθεση - Τεύχος Υδραυλικής Μελέτης” και πρότεινε την εκ νέου οριοθέτηση του ρέματος και τη μετατόπιση της οριογραμμής του, με σκοπό το ακίνητό της να αυξηθεί σε έκταση και να αποκτήσει το αρχικό εμβαδόν των 2.191 τ.μ., που είχε προ της μεταβίβασής του στην ίδια, και την κατασκευή έργων διευθέτησης του ρέματος μέσω ανοικτού αγωγού. Επίσης η αιτούσα συνυπέβαλε την από Μαΐου 2008 Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Με το έγγραφο 6670/23.6.2008 του Διευθυντή Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, γνωστοποιήθηκε στην αιτούσα ότι, προκειμένου να εξετασθεί το αίτημα περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου, έπρεπε να προηγηθεί η ανάκληση της απόφασης καθορισμού της οριογραμμής του ρέματος (07/2562/18.3.2004) και να ολοκληρωθεί η διαδικασία επικύρωσης των οριογραμμών του, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 3010/2002. Με το έγγραφο 15273/18.12.2008 της αυτής Διεύθυνσης, η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης διεκόπη, με την αιτιολογία ότι παρήλθε ικανό χρονικό διάστημα χωρίς να προσκομισθούν τα ζητηθέντα με το ως άνω, από 23.6.2008, έγγραφο της Υπηρεσίας. Στη συνέχεια η αιτούσα υπέβαλε εκ νέου στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Ν.Α. την από 5.2.2009 τεχνική έκθεση πολιτικού μηχανικού, με αντικείμενο την “άρση της λειτουργίας του ρέματος από την οριογραμμή του 2004 μέχρι το αρχικό όριο του οικοπέδου από τα δεξιά”, τη διευθέτηση ενός τμήματος του ρέματος, με κατασκευή κλειστού (και όχι ανοικτού, όπως προηγουμένως) αγωγού σε μήκος 70 μέτρων, παράλληλα με την προτεινόμενη οριογραμμή και με επέκταση ήδη υπάρχοντος κλειστού αγωγού, και τη δημιουργία συνδετήριας οδού, όπως είχε ζητήσει ο Δήμος Χορτιάτη. Η Ειδική Υπηρεσία Ύδρευσης, Αποχέτευσης και Επεξεργασίας Λυμάτων Μείζονος Περιοχής Θεσσαλονίκης, με το έγγραφο 598/4.6.2009, εξέφρασε τη συμφωνία της με την πρόταση διευθέτησης της μελέτης, κατόπιν εκτίμησης της ανάντη λεκάνης, υδραυλικού υπολογισμού και ελέγχου των μεθόδων αντιστήριξης και μετά τη διενέργεια αυτοψίας, και, βάσει του εγγράφου αυτού, με την απόφαση 07/6151/15.6.2009 της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Ν.Α. εγκρίθηκε η μελέτη για την εκτέλεση εργασιών διευθέτησης του τμήματος του ρέματος κατά μήκος του ορίου της ιδιοκτησίας της αιτούσας. Με το έγγραφο 07/6518/15.6.2009 της ίδιας Διεύθυνσης, η απαιτούμενη, σύμφωνα με την προαναφερθείσα ΚΥΑ 15393/2332/5.8.2002 (Β΄ 1022), προμελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου διαβιβάσθηκε στη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας (ΠΕ.ΧΩ.) της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, με το έγγραφο 7145/30.7.2009 της οποίας γνωστοποιήθηκε στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Ν.Α. Θεσσαλονίκης ότι, προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, έπρεπε να κατατεθεί απόφαση καθορισμού οριογραμμών του ρέματος με τα συνημμένα σχέδια. Με την απόφαση 07/8573/20.8.2009 του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Ν.Α. Θεσσαλονίκης καθορίστηκαν οι οριογραμμές του ρέματος κατά τρόπο σύμφωνο προς το αίτημα της αιτούσας, όμως, όπως βεβαιώνεται στο έγγραφο

4026/23.5.2016 της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Κεντρικής Μακεδονίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης προς το Δικαστήριο, ο εν λόγω καθορισμός δεν επικυρώθηκε από το Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, παρά την υποβολή σχετικού αιτήματος της Ν.Α. προς την Περιφέρεια, με το έγγραφο 9144/24.8.2009. Με το έγγραφο 3925/31.8.2009 το Δασαρχείο Θεσσαλονίκης τοποθετήθηκε αρνητικώς επί της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης του έργου, αναφέροντας ότι: α/ όπως διαπιστώθηκε κατόπιν αυτοψίας, «το τμήμα του ρέματος, [ό]που θα εκτελεστούν οι προτεινόμενες εργασίες διευθέτησης, ευρίσκεται εντός Δημόσιας Δασικής Έκτασης και συγκεκριμένα εντός των ορίων του τεμαχίου με ΚΑΕΚ 190189902002, η οποία δεν κηρύχθηκε αναδασωτέα, και υπάρχει αυτοφυής πυκνή δασική βλάστηση στα πρανή και φρύδια του ρέματος από Μελικοκιές, Ακακίες, Φλαμουριές, Αγριομουριές, Αείλανθους, Κισσούς, Πουρνάρια, Βάτα, η οποία θα καταστραφεί κατά την εκτέλεση του έργου διευθέτησης», β/ τα έργα διευθέτησης θα έπρεπε να καταλαμβάνουν όλο το πλάτος του ρέματος, όπως είχε οριοθετηθεί με την πρώτη, υπ' αρ. 07/2562/18.3.2004, απόφαση της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Ν.Α. Θεσσαλονίκης, και όχι μόνο τμήμα αυτού και γ/ η Υπηρεσία δεν συμφωνεί με την προτεινόμενη λύση, για μεν τα εντός του ρέματος έργα, με την αιτιολογία ότι «η προτεινόμενη νέα οριογραμμή, η οποία δεν έχει εγκριθεί, προσεγγίζει το πρανές του ρέματος», για δε τις εκτός της προτεινόμενης οριογραμμής κατασκευές (δρόμο κλπ), που δεν έχουν σχέση με τη διευθέτηση του τμήματος του ρέματος, με την αιτιολογία ότι καταλαμβάνουν δημόσια δασική έκταση, ανήκουσα στο τεμάχιο με ΚΑΕΚ 190189902002, το οποίο είναι ακόμη οριοθετημένο ως ρέμα με την αυτή, από 18.3.2004, απόφαση της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Ν.Α. Θεσσαλονίκης. Ακολούθως, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Δασών Θεσσαλονίκης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, με το έγγραφό του Δ.Δ.3045/17.9.2009, τοποθετούμενος ομοίως αρνητικώς ως προς την εκτέλεση του επίμαχου έργου, διεβίβασε την ως άνω γνωμοδότηση προς τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, σημειώνοντας επιπλέον ότι «στην οριζοντιογραφία της μελέτης εμφανίζονται, εντός της οριογραμμής οριοθέτησης του ρέματος, τμήματα ιδιοκτησιών με την ένδειξη «ΝΕΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ», γεγονός που συνιστά κατάληψη δημόσιας δασικής έκτασης και παράβαση των διατάξεων της δασικής νομοθεσίας». Τέλος, ο Γενικός Διευθυντής της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, με την προσβαλλόμενη πράξη, απέρριψε την υποβληθείσα προμελέτη, κατ' επίκληση των προαναφερθέντων εγγράφων των Δασικών Υπηρεσιών και της αρνητικής εισήγησης Δ.Υ./31.5.2010 του Διευθυντή ΠΕ.ΧΩ. της Περιφέρειας, σύμφωνα με την οποία «το ρέμα προστατεύεται αυστηρά καθ' όλη την έκτασή του, ώστε να διατηρείται η φυσική του κατάσταση και να διασφαλίζεται η επιτελούμενη από αυτό λειτουργία της απορροής των υδάτων, αποκλεισμένης πάσης αλλοιώσεως δι' επιχώσεως ή επικαλύψεώς του».

7. Επειδή, όπως διαπιστώθηκε κατόπιν αυτοψίας της Δασικής Υπηρεσίας και αναφέρεται στη γνωμοδότηση 3925/31.8.2009 της Δασάρχη Θεσσαλονίκης, το τμήμα του ρέματος, στο οποίο αφορούν οι επίμαχες εργασίες διευθέτησης, ευρίσκεται εντός

δημόσιας δασικής έκτασης και καλύπτεται από αυτοφυή πυκνή δασική βλάστηση, αναλυτικώς περιγραφόμενη, η οποία θα καταστραφεί από την κατασκευή του έργου διευθέτησης. Επιπλέον, στο έγγραφο 32913/16.5.2016 της Αναπληρώτριας Προϊσταμένης του Δασαρχείου Θεσσαλονίκης προς το Δικαστήριο -που παραδεκτώς λαμβάνεται υπόψη, διότι αναφέρεται σε στοιχεία προγενέστερα της προσβαλλόμενης πράξης (ΣτΕ 209/2016 σκ. 7 κ.α.)- βεβαιώνεται ότι η έκταση, επί τμήματος της οποίας πρόκειται να εκτελεσθεί το έργο, φέρει αριθμό ΚΑΕΚ 10918ΕΚ00113, ο οποίος αναφέρεται στις εγγραφές του Εθνικού Κτηματολογίου, ότι εκ παραδρομής στην ως άνω, από 31.8.2009, γνωμοδότηση είχε αναγραφεί λανθασμένος αριθμός [190189902002] και ότι, από τη διαχρονική εξέταση αεροφωτογραφιών [των ετών 1945, 1960 και 1988] και φωτοχαρτών [των ετών 1996 και 2007-2009], προκύπτει ότι η επίμαχη έκταση καλύπτεται από δασική βλάστηση σε ποσοστό ικανό να της προσδώσει δασικό χαρακτήρα και, συγκεκριμένα, σε ποσοστά 15, 40, 70, 70 και άνω του 80%, κατά τα έτη 1945, 1960, 1988, 1996 και 2007-2009, αντιστοίχως. Υπό τα δεδομένα αυτά, η αιτιολογία ότι η έκταση επί της οποίας θα κατασκευάζονταν τα έργα διευθέτησης του ρέματος φέρει δασικό χαρακτήρα, είναι σύμφωνη με το άρθρο 4 παρ. 6β του ν. 1650/1986, ως ίσχυε μετά την τροποποίηση με το ν. 3010/2002, που επιβάλλει τη συνεκτίμηση της “περιβαλλοντικής ευαισθησίας” της περιοχής κατά τη διενέργεια της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης, και στηρίζει νομίμως και αυτοτελώς την απόρριψη της προμελέτης για την εκτέλεση του προπεριγραφέντος έργου. Κατόπιν αυτών, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι λόγοι ακυρώσεως με τους οποίους προβάλλεται: α. ότι η προσβαλλόμενη εκδόθηκε κατά πλάνη περί τα πράγματα, άλλως με πλημμελή αιτιολογία, δεχθείσα ότι τμήμα του ρέματος, επί του οποίου επρόκειτο να εκτελεσθούν οι προτεινόμενες εργασίες διευθέτησης, ευρίσκεται εντός δημόσιας δασικής έκτασης, β. ότι δεν αποδεικνύεται ο χαρακτήρας της έκτασης ως δασικής και γ. ότι ο αρχικώς μνημονευθείς από τη Δασική Υπηρεσία αριθμός ΚΑΕΚ είναι ανύπαρκτος. Ο δε ειδικότερος ισχυρισμός της αιτούσας, κατά τον οποίον απαιτείτο ο προηγούμενος χαρακτηρισμός της επίμαχης έκτασης ως δασικής, κατά τη διαδικασία του ν. 998/1979, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι, εφόσον η επίδικη έκταση διαθέτει, όπως βεβαιώνει η Δασική Υπηρεσία, τα οριζόμενα στην ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 24 του Συντάγματος και στις διατάξεις του ν. 998/1979 (Α΄ 289) χαρακτηριστικά, δεν στερείται δασικού χαρακτήρα από το γεγονός και μόνο ότι δεν έχει εκδοθεί πράξη χαρακτηρισμού της ως τέτοιας, βάσει του άρθρου 14 του ν. 998/1979, και, συνεπώς, εξακολουθεί να προστατεύεται ως δασική έκταση (ΣτΕ 4846/2012, σκ. 10). Εξάλλου, απορριπτέος, προεχόντως ως αλυσιτελής, είναι και ο λόγος ακυρώσεως κατά τον οποίον η αρχική πράξη καθορισμού της οριογραμμής του ρέματος [07/2562/18.3.2004 του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών] ήταν ανυπόστατη (ως μη δημοσιευθείσα στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως) και εξεδόθη αναρμοδίως, διότι θα έπρεπε να περιβληθεί τον τύπο προεδρικού διατάγματος, και ότι, κατά συνέπεια, και η γνωμοδότηση του Δασαρχείου είναι μη νόμιμη, διότι έκρινε ότι τα έργα διευθέτησης έπρεπε να καταλάβουν όλο το πλάτος της οριογραμμής, όπως είχε καθορισθεί με την

ανυπόστατη, άλλως μη νόμιμη, απόφαση του έτους 2004. Και τούτο διότι, ανεξαρτήτως της αρμοδιότητας έκδοσης πράξεων οριοθέτησης του ρέματος - η οποία ανήκει είτε, κατά το άρθρο 6 παρ. 3β' του ν. 880/1979, ως ίσχυε, στο Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας (ο οποίος, όμως, δεν επικύρωσε καμία από τις πράξεις της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Ν.Α. Θεσσαλονίκης), είτε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, λόγω του δασικού χαρακτήρα της περιοχής -, πάντως, και οι δύο, εκδοθείσες σχετικώς με το επίμαχο ρέμα, πράξεις [07/2562/18.3.2004 και 07/8573/20.8.2009], η δεύτερη των οποίων, άλλωστε, δεν ήταν η τελική πράξη της οικείας διαδικασίας, ήταν ανυπόστατες, διότι δεν δημοσιεύθηκαν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (βλ. έγγραφο 4324/1.6.2016 της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Κεντρικής Μακεδονίας), με αποτέλεσμα να μην μπορεί, κατά τα αναφερθέντα στη σκ. 5, να λάβει χώρα κανενός είδους επέμβαση στο επίμαχο ρέμα. Τέλος, σε κάθε περίπτωση, κατά τη νεώτερη πρόταση οριοθέτησης του ρέματος, που έγινε με την απόφαση 07/8573/20.8.2009 της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών, δεν γίνεται επίκληση πλάνης περί τα πράγματα σε σχέση προς την αρχική αποτύπωση της οριογραμμής που είχε γίνει με την απόφαση 07/2562/18.3.2004 της αυτής Υπηρεσίας, για το λόγο δε αυτό, στο έγγραφο απόψεων της Διοίκησης προς το Δικαστήριο (4292/27.8.2012 της Αποκεντρ. Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης) αναφέρεται, επικουρικώς, ότι στην αρχική αυτή απόφαση, παρά τη μη τελειώσή της, απεικονιζόταν το προστατευτέο εύρος κατάληψης του υπό διευθέτηση ρέματος, το οποίο, προφανώς, δεν μπορούσε να μειωθεί.

8. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.